

مقاله کوتاه علمی

اولین گزارش سن *Grypocoris fieberi* Douglas & Scott, 1868 (Hem.: Miridae: Mirinae) برای فون ایران

مژگان زمانی^۱ و رضا حسینی*

۱- گروه گیاه پزشکی، دانشکده علوم کشاورزی، دانشگاه گیلان

(تاریخ دریافت: ۹۷/۶/۱۰ تاریخ پذیرش: ۹۷/۶/۱۷)

چکیده

در پژوهشی که به منظور بررسی فون سن‌های برگ‌گی زیرخانواده Mirinae در استان گیلان در سال ۱۳۹۶ صورت گرفت، گونه‌های متعددی از این زیرخانواده جمع‌آوری و شناسایی شدند. در بین نمونه‌های جمع‌آوری و شناسایی شده، گونه *Grypocoris fieberi* Douglas & Scott, 1868 به‌عنوان گونه‌ای جدید برای فون ایران گزارش می‌شود. این گونه از روی گیاه کنگر (*Cirsium* sp.) و گیاهان علفی تیره چتریان (Apiaceae) در مناطق داماش (36°43'N, 49°48'E, 1737m) و سلانسر (36°55'N, 49°23'E, 1703m) جمع‌آوری شد. نمونه‌های جمع‌آوری شده در کلکسیون حشرات موزه تاریخ طبیعی دانشگاه گیلان نگهداری می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: نیم‌بالپوشان، سن‌های برگ‌گی، تاکسونومی، استان گیلان.

مقدمه

خانواده Miridae یا سن‌های برگ‌گی، با داشتن بیش از ۱۱۳۰۰ گونه‌ی توصیف شده در سراسر جهان، بزرگ‌ترین خانواده از راسته نیم‌بالپوشان را تشکیل می‌دهند (Schuh, 2002-2013; 1995). این سن‌ها عموماً گیاه‌خوارند، اما برخی گونه‌ها نیز شکارگرهای عمومی کنه‌ها و حشراتی هستند که از گیاهان تغذیه می‌کنند و با بسیاری از آفات عمومی درختان زینتی و درختچه‌ها مرتبط هستند (Schuh and Slater, 1995; Wheeler, 2002). طبق آخرین سیستم طبقه‌بندی از این خانواده، ۷ زیرخانواده معرفی شده است (Wolski and Henry, 2015). در میان زیرخانواده‌ها، Mirinae با داشتن ۶ قبیله و حدود ۳۵۰ جنس و حداقل ۴۱۰۰ گونه‌ی توصیف شده، بزرگ‌ترین زیرخانواده از سن‌های برگ‌گی می‌باشد (Hernandez and Henry, 2010). جنس *Grypocoris* Douglas & Scott, 1868 با ۱۰ گونه‌ی توصیف شده در دنیا، یکی از جنس‌های قبیله Mirini در زیرخانواده Mirinae محسوب می‌شود. تاکنون در ایران تنها ۲ گونه از این جنس، *Grypocoris ajderensis* Putshkov, 1975 و *Golestanicus* Heiss & Linnavuori, 2002 متعلق به زیرجنس *Grypocoris* به ترتیب از شمال ایران و گلستان گزارش شده است. این در حالی است که از حضور گونه اول در ایران اطلاعات دقیقی در دسترس نیست و صحت گزارش آن مورد تردید است و در آینده باید مورد بررسی قرار گیرد (Aukema et al., 2013). در پژوهش حاضر فون سن‌های زیرخانواده Mirinae در استان گیلان در سال ۱۳۹۶ مورد بررسی قرار گرفت و گونه‌های متعددی از این زیرخانواده جمع‌آوری و شناسایی شدند. جمع‌آوری نمونه‌ها با استفاده از تور حشره‌گیری و تله نوری انجام گرفت. نمونه‌های جمع‌آوری شده پس از انتقال به آزمایشگاه اتاله شده و با استفاده از کلیدهای تاکسونومیک معتبر و موجود شناسایی شدند. در بین نمونه‌های جمع‌آوری و شناسایی شده، گونه *Grypocoris fieberi* Douglas & Scott, 1868 به‌عنوان گونه‌ای جدید برای فون ایران گزارش می‌شود. از این گونه ۱ نر و ۳ ماده از روی گیاه

کنگر (*Cirsium* sp.) و ۳ نر و ۲ ماده از روی گیاهان علفی تیره چتریان (Apiaceae) در مناطق داماش (36°43'N, 49°48'E, 1737m) در تاریخ ۹۶/۳/۷ و سلانسر (36°55'N, 49°23'E, 1703m) در تاریخ ۹۶/۵/۸ جمع‌آوری شد.

ویژگی‌های ریخت‌شناسی: بدن (شکل ۱ و ۲) کشیده و باریک؛ پوشیده از موهای کوتاه سفید رنگ؛ اندازه بدن در نرها ۷/۷-۷/۳ و در ماده‌ها ۸/۸-۸/۳ میلی‌متر. سر: سیاه، براق؛ عرض سر ۱/۲۶-۱/۲۲ میلی‌متر؛ فرق سر دارای دو لکه در پشت چشم‌های مرکب؛ عرض فرق سر ۰/۵۵-۰/۵۱ میلی‌متر، نسبت فرق سر به چشم‌های مرکب ۱/۶۶-۱/۳۵؛ پیشانی و کلیپوس (Clypeus) متورم؛ بخش پایینی سر در زیر چشم‌های مرکب دارای یک نوار طولی باریک زرد رنگ. چشم‌های مرکب: بزرگ، با یقه در تماس نیستند. لب پایین: به پیش ران پای میانی می‌رسد. شاخک‌ها: کشیده و بلند، کوتاه‌تر از طول بدن، قهوه‌ای مایل به قرمز؛ بند اول شاخک قهوه‌ای مایل به قرمز، بخش ابتدایی و نوک انتهایی آن سیاه رنگ، ضخیم‌تر از سایر بندها، به طول ۱/۰۶-۱ میلی‌متر، ۰/۸۵-۰/۷۸ برابر عرض سر؛ طول بند دوم شاخک ۳/۷-۳/۵ میلی‌متر، قاعده بند دوم و سوم شاخک زرد رنگ؛ یقه پهن و سیاه، گاهی زرد رنگ، به طول ۰/۲-۰/۱۶ میلی‌متر؛ کالی (Calli) مشخص، سیاه و گاهی در بخش میانی زرد رنگ. پرونوتوم: طول ۱/۳۳-۱/۱۸ میلی‌متر، زنگوله‌ای شکل، دارای دو لکه زرد بزرگ در انتهای کالی، حاشیه عقبی پرونوتوم صاف؛ پریتریم (Peritreme) زرد؛ مزواسکوتوم (Mesoscutum) مشخص و سیاه رنگ، در طرفین فرورفته. سپرچه: زرد و در قاعده سیاه رنگ، به طول ۰/۱-۹۳/۰۲ میلی‌متر و عرض در قاعده ۱/۲-۱/۰۲ میلی‌متر. هم‌لیترا: کلاووس (Clavus) سیاه و ۱/۴ انتهایی آن گاهی زرد رنگ؛ کوریوم (Corium) زرد و در نیمه انتهایی دارای یک نوار طولی پهن سیاه رنگ؛ مدیال فرکچر (Medial Fracture) مشخص، بلند و تا بخش میانی کوریوم امتداد یافته؛ امبولیوم (Embolium) باریک، زرد رنگ و نوک انتهایی آن سیاه؛ کونئوس (Cuneus) زرد و در لبه انتهایی

اسپیکول (Spicule)، دارای لوب‌های غشایی متعدد، سطوح لوب‌ها پوشیده از خارهای ریز است.

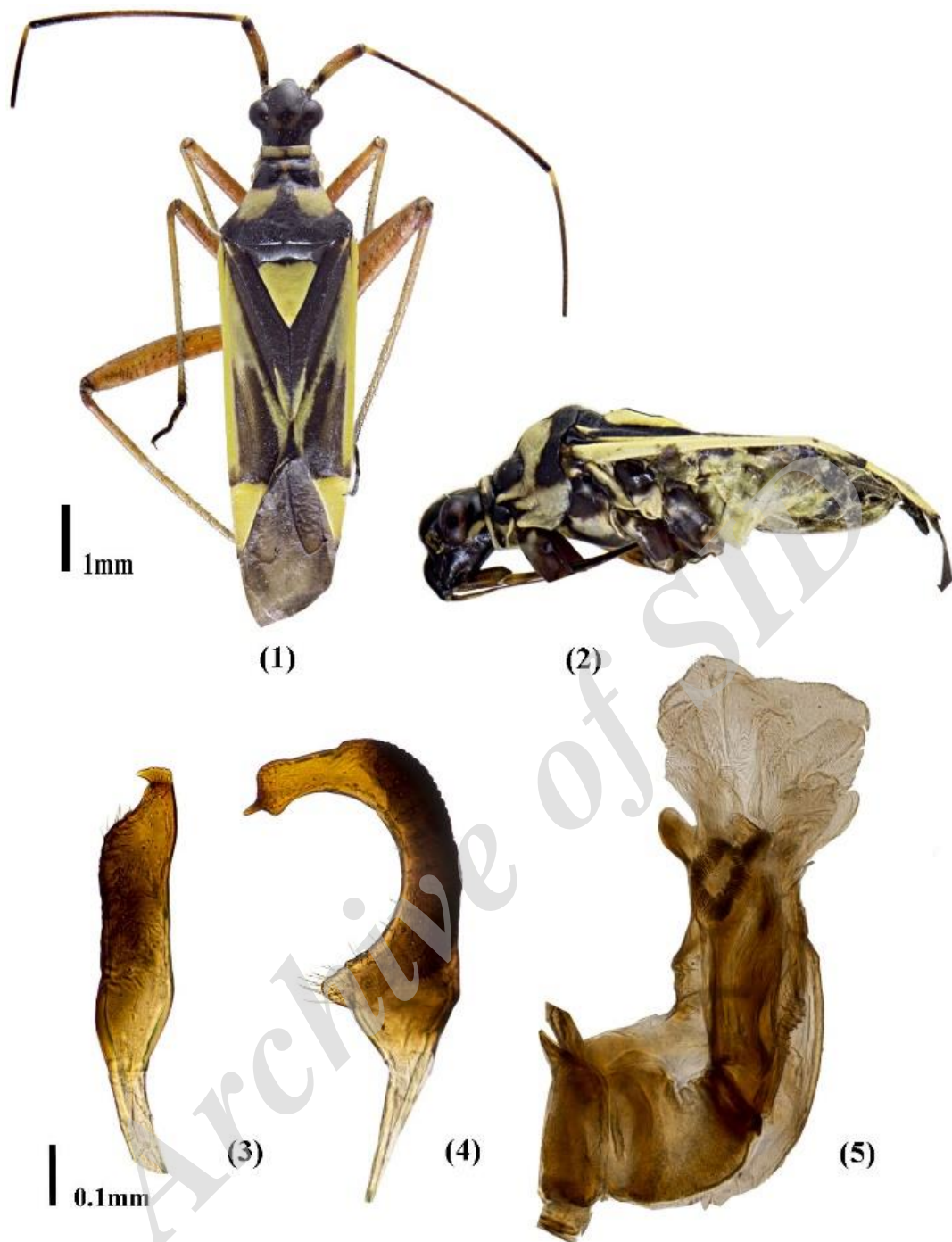
سپاسگزاری

نویسندگان مقاله مراتب قدردانی خود را از آقای مهندس سعدی محمدی (دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه گیلان) به دلیل تهیه عکس‌های نمونه مورد مطالعه در تحقیق حاضر ابراز می‌دارند.

سیاه رنگ. پاها: قهوه‌ای مایل به قرمز، پوشیده از موهای کوتاه سیاه رنگ؛ ران دارای لکه‌های سیاه و موهای مشکی کوتاه؛ ساق پاها زرد و دارای خارهای کوتاه سیاه؛ بند سوم پنجه بلندتر از بند اول و دوم؛ ناخن‌ها بدون دندانه، دارای بالشک؛ امپودیوم (Empodium) ورقه‌ای شکل. ژنیتالیای (Genitalia) نر: پارامر (Paramere) (شکل ۳ و ۴) چپ داسی شکل، سنسوری لوب (Sensory Lobe) نسبتاً متورم و دارای موهای بلند ایستاده، آپوفیز (Apophysis) در انتها نوک تیز؛ اندوزما (Endosoma) (شکل ۵) غشایی و فاقد

References

- Aukema, B., Rieger, C. and Rabitsch, W. 2013. Catalogue of the Heteroptera of the palaearctic region. Vol. 6. supplement. **Netherlands Entomological Society**. Ponsen & Looijen, Wageningen 628 pp.
- Hernandez, L. M. and Henry, T. J. 2010. The plant bugs or Miridae (Hemiptera: Heteroptera) of Cuba. **Pensoft Series Faunistica, Sofia and Moscow** 92: 1-212.
- Schuh, R. T. 1995. Plant bugs of the world (Heteroptera: Miridae): Systematic catalog, distributions, host list and bibliography. **New York Entomological Society** 1329 pp.
- Schuh, R. T. 2002-2013. On-line systematic catalog of plant bugs (Insecta: Heteroptera: Miridae). **The American Museum of Natural History, New York**. Available from <http://research.amnh.org/pbi/catalog>.
- Schuh, R. T. and Slater, J. A. 1995. True bugs of the world (Hemiptera: Heteroptera). Classification and Natural History. Cornell University Press, Ithaca, New York, 336 pp.
- Wheeler, A. G. 2001. Biology of the plant bugs (Hemiptera: Miridae). Cornell University Press, Ithaca and London, 507 pp.
- Wolski, A. and Henry, T. J. 2015. Review and a new subfamily placement of the plant bug genus *Isometocoris* Carvalho & Sailer, 1954 (Hemiptera: Heteroptera: Miridae), with the description of a new species from Brazil. **Proceedings of the Entomological Society of Washington** 117(3): 407-418.

شکل‌های ۱ تا ۵- سن *Grypocoris fieberi* جنس نر: (۱) حشره کامل نمای پشتی؛ (۲) نمای جانبی؛ (۳) پارامر راست؛ (۴) پارامر چپ؛ (۵) اندوزوما.

Figures 1-5. *Grypocoris fieberi* male: (1) adult, dorsal view; (2) adult, lateral view; (3) right paramere; (4) left paramere; (5) endosoma.

Short paper

First report of *Grypocoris fieberi* Douglas & Scott, 1868 (Hem.: Miridae: Mirinae) for the Iranian fauna

M. Zamani¹ and R. Hosseini^{1*}

1. Department of Plant Protection, Faculty of Agricultural sciences, University of Guilan, Rasht, Iran.

(Received: September 1, 2018-Accepted: September 8, 2018)

Abstract

In a study to investigate the fauna of Mirinae subfamily in Guilan province during 2017, many mirid species were collected and identified. Among collected species, *Grypocoris fieberi* Douglas & Scott, 1868 is reported as a new species for Iranian fauna. This species was collected on *Cirsium* sp. and weeds (Apiaceae) from Damash (36°43'N, 49°48'E, 1737m) and SalanSar (36°55'N, 49°23'E, 1703m). Collected specimens were deposited at the Natural History Museum of the University of Guilan, Rasht, Iran.

Key words: Hemiptera, Plant bugs, Taxonomy, Guilan province.